

Franckesche Stiftungen zu Halle

Joachim Langens Verbesserte und Erleichterte Lateinische Grammatica mit einem paradigmatischen und dialogischen Tirocinio

Lange, Joachim

Halle, 1786

VD18 12561010

Decuria Prima De Rebus Matutinis.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-201561

DECURIA

PRIMA

DE

REBUS MATUTINIS.

IOACHIMVS et CHRISTIANVS.

I. De salutatione.

I. Salve, mi Christiane. **C.** Ago gratias: tu quoque saluus sis, Ioachime. **I.** Non est, quod agas. **C.** Cur ergo litutas? **I.** Cur tu resalutas? **C.** Ex usu et vulgari consuetudine. **I.** Quid consuetudo? animum requirit salutio. **C.** Qualem vero? **I.** Meliorem tuo, hoc est, sincerum: qui, dum agit, ex adfectu agat, non ex sola consuetudine. **C.** Verum est: erravi, et agnosco errorem meum. **I.** Recte quidem: nam *erroris agnitio est dimidia emendatio.*

II. De surgendi tempore.

I. Heus! heus! Christiane, expergiscere! tempus instat eundi in scholam: audisne? **C.** Non audio. **I.** Vbi ergo habes aures? **C.** In lecto ac somno. **I.** Quid loqueris, inepte? **C.** Non ineptio, sed dormio. **I.** Ineptis sane ac argutaris vigilans de somno. **C.** Certe dormio, si non auribus, tamen oculis, immo et animo: saltem (zum wenigsten) dormire volo. **I.** Nunc autem non est tempus dormiendi, sed surgendi. **C.** Mitte me, qui fessus sum: quid me turbas? **I.** Non te mitto, nisi nidum reliqueris calefactum: nam audita est hora septima. **C.** Septima? surgam. **I.** Immo surge, Nam *aurora musis amica*, immo aurea est.

III. Aliud eiusdem argumenti.

I. Surgamus, Christiane: surgamus! **C.** Bene mones, Ioa-

Ioachime: surgam. I. Vtinam ad votum apostoli Pauli! C. Quale illud est? I. *Vt euigilemus spiritu, et surgamus e lecto somnoque peccatorum.* C. Memini adhuc, quod heri in schola hac de re audiui. I. *Meminisse laudabile est, sed prestare laudabilius.* C. Prestabimus ergo. I. Vtique, sed iuuante Deo: quippe qui dixit, *sine me nihil potestis, nihil valetis.*

IV. De induendis vestibus.

I. Quid stas, cesator? indue te. C. Non habeo tunicam meam. I. Vbinam eam heri reposuisti? C. Nescio. I. Male quidem, id enim scire debebas: meam vbi colloco, ibi inuenio. C. Nec meam arbitror furto esse ablatam: inueniam, quod amisum est. I. Sed vbi? nonne sub scamno aut sub fornace? C. Quid tum? sufficit inuenire. I. Non sufficit: *certus ac conueniens locus debetur vestibus.* C. Ecce, hic est tunica mea, ibi sunt calcei, illic tibialia. I. Arripe, indue, propera, non habet mora locum: statim accedet mater aut ancilla, quæ pectat capillos, primum raro, deinde denso pectine.

V. Aliud eiusdem argumenti.

I. Tenesne dicta sacra, quæ hodie recitanda sunt? C. Quanam? I. O te obliuiofum, nonne recordaris monitum præceptoris? C. Quale? non recordor. I. Ergo recitabo tibi, et quidem prius: *quotquot baptizati seu sacro baptismo Christo consecrati estis, Christum induistis.* Posterius: *induite nouum hominem, qui:* sed reliqua nondum teneo, discam autem statim. C. Discam et ego. I. Vtinam vero ad votum præceptoris, immo Pauli ac ipsius Dei! C. Quorsum illud? I. Vt de induendo Christo serio cogitemus, quoties vestes induimus corpori. C. Cogitabimus sane. I. Sed serio et sincere. Certe stola iustitiæ, quam Christus donat animæ, nihil est decentius, nihil nobilius.

VI. Aliud eiusdem materiæ.

I. Quando vides aut induis vestes, quid meministi præterea, Christiane? C. Nihil memini. I. Itane es immemor hesternæ lectionis? C. Cuius? I. Sacræ, quam tractauimus in catechismo de *immagine* Dei. C. Memini, sed quid hoc ad vestes? I. Permultum, vt audiuius. C. Quomodo autem? I. Imago seu conformitas Dei data erat homini pro veste; vnde corpore incedebat nudus, sine pudore et sine incommodo; nam ornatus animi etiam nudum corpus ornat. C. Sed anne vestes nostræ hodie sunt satis commodæ? I. Commodæ quidem sunt corpori, cuius nuditatem tegunt; animum vero non ornant. C. Nunc recordor monitum præceptoris, dicentis, vestes esse signa amissæ diuinæ imaginis. I. Ergo *induamus Christum et in Christo totum virtutum habitum*: vestes autem corporis geramus non ad luxum; sed ad necessitatem.

VII. De lotionē.

I. Indutus sum, Christiane: ecce paratus sum! C. Vnum vero tibi adhuc deest. I. Nihil certe: dicas velim, quodnam? C. Lotio manuum ac faciei, numquam intermittenda. I. Fateor, hanc mihi restare: sed ob defectum aquæ. C. Puteus habet satis aquæ. I. Ego vero nihil. C. Ecce Annam ancillam præsto: roga, vt hauriat, et nobis adferat, quantum satis est. I. Iam adfert: hem quantum aquæ! nimium est. C. Sed caue, ne vestes conspergas. I. Tu vero, ne peluim subuertas, vt heri: aut mantile superiori parte indecenter fœdes, vt nudius tertius. C. Cauebo, et simul os meum aqua colluam.

VIII. Aliud eiusdem materiæ.

I. Cuiusnam rei signum est lotio? C. Sordium nostrarum. I. Sed hæ variae sunt: aliæ corporis, aliæ animæ. C. Ani-

C. Animam non video, nec sordes eius cerno. **I.** Ergo cæcus es. **C.** Non cæcutio. **I.** Cæntis sane mente, et ipsa hæc cæcitas magna sordium tuarum pars est: habes ergo, quod eluas. **C.** Tunc autem iam satis mundus es? **I.** Sum utique sanguine Christi lautus, sed nihilominus continue lotionis indigus. **C.** Quæ subest causa? **I.** Quia tam multa sordes supersunt: et quotidie novæ contrahuntur in mente, non secus ac in facie et manibus. **C.** Quid ergo prodest lauari, si rursus inquinari? **I.** Permultum sane: aliud etiam est rursus inquinari delictis leuioribus, ex infirmitate commissis; aliud per peccandi propositum et consuetudinem instar suis lotæ ad volutabrum cæni redire. Vtrumque tamen, præcipue posterius, ut fideliter constanterque caueamus, sacris litteris admonemur. **C.** Bene mones: rogabo Christum, qui discipulos suos lauit, ut me quoque lauet et mundet ab omni peccato.

IX. De precibus.

I. Adesdum, Christiane: precabimur. **C.** Iam precatus sum heri et nudius tertius. **I.** Edisti etiam heri. **C.** Immo et hodie edam: iam esurio. **I.** Ergo precare etiam hodie. **C.** Precabor pro consuetudine nostra. **I.** Quid pro consuetudine? *ex animo precandum est.* **C.** Quid vero est ex animo precari? **I.** Agnoscere mentis suæ sordes, suam egestatem ac miseriam, et in hac agnitione demisse ac ardentius animum alleuare ad Deum, omnium bonorum fontem et largitorem. **C.** Ego vero te videre soleo ore orantem. **I.** Ore quidem: sed non ore solo; at lingua, animi interprete.

X. De ientaculo.

I. Profit tibi ientaculum tuum, Christiane. **C.** Et tibi tuum, mi Ioachime. **I.** Miser ego nullum habeo, et stomachus tamen latrat: poscitque, quo repleatur, si non
ex